

Proiect

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____
din _____
Chişinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 cu privire la
gospodăriile ţărăneşti (de fermier)**

Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Se aprobă şi se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 cu privire la gospodăriile ţărăneşti (de fermier).

Prim-ministru

Ion CHICU

Contrasemnează:

Ministru al economiei şi infrastructurii

Serghei RAILEAN

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

cu privire la modificarea articolului 2

din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. - La articolul 2 alineatul (1) din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.14-15, art.52), cu modificările ulterioare, textul ”terenurilor agricole (denumite în continuare *terenuri*)” se substituie cu textul ” terenurilor agricole și/sau loturilor de pe lângă casă (toate denumite în continuare *terenuri*)”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Zinaida GRECIANÎI

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 privind
gospodăriile țărănești (de fermier)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier) este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>A. Drept temei pentru elaborarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative au constituit situațiile și aspectele descrise în continuare.</p> <p>Accesul antreprenorilor pe piața agricolă este distorsionat prin stabilirea unor condiții inegale la înregistrarea de stat a afacerilor agricole în formă de gospodărie țărănească (GT), comparativ cu alte forme organizatorico-juridice (FOJ) de antreprenoriat. În speță, pentru înregistrarea afacerii agricole în FOJ de GT, fondatorul este obligat să prezinte documentele stabilite la art.13 alin.(2) din Legea nr.1353/2000, inclusiv copii de pe documentele ce confirmă <u>dreptul de proprietate privată al fondatorului și al potențialilor membri ai GT asupra terenurilor agricole</u>, sub sancțiunea refuzului primăriei de a înregistra GT (în temeiul art.13 alin.(4) din legea prenotată). Conceptul de ”teren agricol” sau ”teren destinat agriculturii”, în sensul relevant situației vizate, este descris în art.36, 39, 42, 44 și 50 din Codul funciar nr.828/1991 și cuprinde, inclusiv, <u>lotul pe lângă casă (amplasat în extravilanul localității)</u>, în temeiul art.36 și 39 din Codul funciar. Totodată, <u>lotul pe lângă casă, amplasat în intravilanul localității</u>, pe care este construită sau urmează a fi construită o casă (sau alt imobil) și care conține, de obicei, o parcelă de pământ pe care gospodăriile casnice cultivă legume, fructe, flori și altele pentru consum propriu, nu se consideră teren agricol, ci <u>teren destinat construcțiilor</u>, conform art.46 din Codul funciar și, corespunzător, acesta nu poate servi pentru înregistrarea GT. Pe de altă parte, pentru aceeași situație, legislația nu stabilește obligația fondatorului de a deține teren agricol în proprietate privată, în cazul în care dorește să-și înregistreze afacerea agricolă în FOJ de SRL sau SA.</p> <p>Astfel, din perspectiva reglementării afacerilor, existența cerinței privind deținerea terenului agricol în proprietate în Legea nr.1353/2000 și lipsa acesteia în legislația care reglementează alte FOJ de antreprenoriat poate fi considerată un <i>dezechilibru de reglementare</i> sau o <i>situație de reguli inegale</i> în detrimentul FOJ de GT. Această inegalitate diminuează importanța conceptuală a cerinței ”teren agricol”, pe care este fundamentat (prin lege) refuzul înregistrării GT de către primărie.</p> <p>De asemenea, din perspectiva politicilor de antreprenoriat, îndeosebi al micilor antreprenori, cerința față de fondator de a deține teren agricol la înregistrarea GT reprezintă o <i>constrângere la inițierea sau transparentizarea afacerilor</i>. Astfel, lotul pe lângă casă (din intravilan) reprezintă o resursă naturală, ce poate fi utilizată de antreprenor în activitatea proprie, conform art.6 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Acest fapt este îndeosebi de sensibil în privința unui start-up inițiat de tineri, femei, reprezentanți ai diasporei reveniți în patrie sau antreprenori care, observând avantajele oferite afacerilor în cadrul economiei formale, doresc să iasă din economia informală. Un exemplu, în acest sens, ar servi comercianții de flori, care doresc să-și înregistreze/oficializeze afacerile în formă de GT, însă sunt refuzați de primărie pe motiv că nu prezintă documente ce atestă proprietatea privată a fondatorului/membrilor GT asupra terenurilor agricole.</p> <p>Identificarea și diminuarea/eliminarea constrângerilor, barierelor, dezechilibrelor în legislația care reglementează mediul de afaceri și, în special, întreprinderile mici și mijlocii (ÎMM), se încadrează în obligațiile Republicii Moldova conform Acordului de Asociere RM-UE, în speță:</p>

- art.62, care stabilește că ”părțile își dezvoltă și își consolidează cooperarea privind politica industrială și antreprenorială, îmbunătățind astfel mediul de afaceri pentru toți operatorii economici, dar cu un accent deosebit pe IMM-uri” și
- art.63 alin.(c), care stabilește că RM și EU cooperează pentru ”a simplifica și a raționaliza reglementările și practicile în materie de reglementare”.

B. Elaborarea modificărilor la legislație, referitoare la condițiile și situațiile expuse mai sus (dar și altele), vizează următoarele finalități:

Obiectivul general al proiectului de lege este instaurarea unui cadru regulator facilitator, egal, echilibrat, competitiv și adecvat, față de toți antreprenorii, pe toate piețele interne, indiferent de forma organizatorico-juridică, forma de proprietate, tipul de activitate a acestora.

Obiectivul specific este atenuarea distorsiunii accesului pe piața agricolă prin echilibrarea cerințelor la înregistrare afacerilor agricole în FOJ de GȚ, comparativ cu alte forme de antreprenariat.

Implementarea proiectului de lege propus ar putea contribui, de asemenea, la facilitarea următoarelor situații:

- creșterea probabilității de supraviețuire a unei afaceri mici în agricultură. Acest fapt ar putea servi ca o trambulină, în caz de succes, spre extinderea ulterioară a afacerii pe terenuri agricole procurate și/sau arendate suplimentar;
- creșterea veniturilor gospodăriilor de familie. Gospodăriile obișnuiesc să cultive produse agricole pe parcela de pământ de lângă casă (legume, fructe, flori ș.a.) pentru necesități proprii. Deseori, îndeosebi în spațiul rural, surplusurile de produse agricole cultivate pe lângă casă, la care se mai pot adăuga și produsele cultivate pe loturile pe lângă casele rudelor/prietenilor/vecinilor plecați peste hotare sau decedați, sunt comercializate la piață ori în alte locuri publice;
- diminuarea risipei alimentare prin comercializarea surplusurilor, îndeosebi în anii agricoli favorabili;
- încurajarea migrării unor afaceri agricole din economia informală către economia formală. Un exemplu, în acest sens, ar servi comercianții de flori, care doresc să-și înregistreze/oficializeze afacerile de cultivare a florilor în FOJ de GȚ.

De asemenea, coroborat cu regimul facilitat antreprenorial și fiscal, proiectul ar putea impulsiona creșterea numărului de GȚ nou-înregistrate și creșterea investițiilor în aceste afaceri datorită economiilor rezultate din anularea obligației de a deține (i.e. procura) teren agricol (în lipsa acestuia), precum și a cheltuielilor aferente procurării respective și anume: cheltuieli aferente procedurilor de înregistrare a terenului (cheltuieli notariale, cheltuieli cadastrale) și cheltuieli de logistică (identificarea/vizitarea terenului, cheltuieli de transport (combustibil, uzura) ș.a.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul conține o singură prevedere: se propune modificarea art.2 alin.(1) din Legea nr.1353/2000, prin substituirea textului ”terenurilor agricole (denumite în continuare terenuri)” cu textul ”terenurilor agricole și/sau loturilor de pe lângă casă (toate denumite în continuare terenuri)”.

5. Fundamentarea economico-financiară

<p>Bugetul de stat. Implementarea proiectului de lege nu necesită cheltuieli bugetare.</p> <p>Antreprenorii. Proiectul nu comportă cheltuieli suplimentare sau costuri de conformare. Beneficiile potențiale cuprind economiile rezultate din anularea obligației de a deține (i.e. procura) teren agricol (în lipsa acestuia), precum și a cheltuielilor aferente procurării respective.</p>
<p>6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p>
<p>Prin proiectul legii se propune o singură modificare la Legea nr.1353/2000. Textul modificării este expus în pct.4 mai sus.</p>
<p>7. Avizarea și consultarea publică a proiectului</p>
<p>În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind consultările publice a proiectului legii va fi plasat pe pagina web a Cancelariei de stat (www.particip.gov.md) și pe pagina web oficială a MEI (www.mei.gov.md), în compartimentul ”Transparența decizională”, directoriul ”Anunțuri privind consultările publice”.</p>
<p>8. Constatările expertizei anticorupție</p>
<p>Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p>
<p>Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p>
<p>Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea avizului Ministerului Justiției.</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p>
<p>În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Hotărîrea Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, a fost elaborată analiza impactului a proiectului de lege și remisă Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, pentru expertiză. Concluzia expertizei, emisă în data de 02.06.2020, relevă că Analiza impactului corespunde în mare parte cu cerințele și rigorile Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, și este argumentată oportunitatea/necesitatea intervenției din partea statului.</p> <p>Luând act de concluzia expertizei și urmare opiniilor exprimate în scris, în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător prin corespondență din 02.06.2020, potrivit procesului-verbal nr.17 al ședinței a fost susținută Analiza impactului de reglementare la proiectul de lege pentru modificarea art.2 din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier) cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor expertului Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare și a membrilor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.</p>

Secretar de Stat

(semnat electronic)

Lilia PALII

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului la proiectul legii privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier)
Data:	23 iunie 2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Economiei și Infrastructurii
Subdiviziunea:	Secția reglementarea mediului de afaceri și IMM din cadrul Direcției politici economice și mediul de afaceri
Persoana responsabilă și datele de contact:	Valentina Chiper, șef Secție, tel.: 022 250 616, valentina.chiper@mei.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
Accesul antreprenorilor pe piața agricolă este distorsionat prin stabilirea condițiilor inegale la înregistrarea de stat a afacerilor agricole în formă de gospodărie țărănească comparativ cu alte forme organizatorico-juridice de antreprenariat.	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i>	
<p>În conformitate cu art.2 alin.(1) din nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier), gospodăria țărănească (GȚ) este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor agricole și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai GȚ), având ca scop obținerea de produse agricole, prelucrarea lor primară, comercializarea cu preponderență a propriei producții agricole. Totodată, conform normelor Legii nr.845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi și Legii nr.1353/2000, GȚ este unicul antreprenor – persoană fizică cu forma organizatorico-juridică (FOJ) de întreprindere individuală/întreprinzător individual (ÎI), care desfășoară activitate în domeniul agriculturii. Constituirea, înregistrarea de stat, activitatea, reorganizarea și lichidarea GȚ se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.1353/2000 și altor acte normative. Spre deosebire de ÎI, care sunt înregistrate de IP "Agenția Servicii Publice" (ASP) conform Legii nr.220/2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, GȚ sunt înregistrate la primăria UAT de nivel I (primărie), în al cărei hotare fondatorul deține teren agricol. GȚ beneficiază de regim antreprenorial simplificat (ex. contabilitate în partidă simplă/dublă și situații financiare, în funcție de lipsa sau existența statutului de plătitor de TVA), precum și de un regim fiscal facilitat (ex. impozitul pe venit - 7% din venitul anual impozabil, scutiri/reduceri de alte impozite și taxe).</p> <p>Totodată, GȚ este forma de antreprenariat cea mai răspândită în Republica Moldova pentru inițierea și dezvoltarea afacerilor în agricultură, îndeosebi a afacerilor de familie. Conform datelor Serviciului Fiscal de Stat (SFS) la situația din 31.12.2019, din totalul de 314,114 agenți economici înregistrați în Registrul fiscal de stat, 133,589 (sau 42.5%) erau GȚ (<i>sursa: Raport de activitate pentru anul 2019, https://www.sfs.md/raport_activitate_SFS.aspx?file=13439</i>).</p> <p>Conform datelor Biroului Național de Statistică, cota GȚ în volumul total al producției agricole a variat între 16.6% – 19.5% pe parcursul anilor 2010-2017, fiind mai înaltă la începutul și sfârșitul perioadei și mai redusă la mijlocul perioadei indicate.</p> <p><u>Esența problemei: lipsa terenului agricol în proprietatea fondatorului GȚ (și potențialilor membri)</u></p>	

constituie motiv de refuz la înregistrarea afacerii agricole în FOJ de GȚ, însă nu constituie motiv de refuz la înregistrarea aceleiași afaceri în alte FOJ de antreprenoriat (ex. SRL, SA).

În speță, pentru înregistrarea GȚ, fondatorul este obligat să prezinte o listă de documente, stabilită la art.13 alin.(2) din Legea.nr.1353/2000, inclusiv copii de pe documentele ce confirmă dreptul de proprietate privată al fondatorului și al potențialilor membri ai GȚ asupra terenurilor. Totodată, în sensul Legii nr.1353/2000, cuvântul "teren" trebuie înțeles ca "teren agricol" conform noțiunii GȚ prevăzute la art.2 alin.(1) din Legea.nr.1353/2000. La rândul său, conceptul de "teren agricol" sau "teren destinat agriculturii", în sensul relevant situației vizate, este descris în art.36, 39, 42, 44 și 50 din Codul funciar nr.828/1991. De asemenea, teren agricol (grădină) se consideră și lotul pe lângă casă amplasat în extravilanul localității, în temeiul art.36 și 39 din Codul funciar. Este necesar de menționat, că lotul pe lângă casă amplasat în intravilanul localității (pe care este amplasată sau urmează a fi construită o casă (sau alt imobil) și care conține, de obicei, o parcelă de pământ pe care gospodăriile casnice cultivă, de obicei, legume, fructe, flori și altele pentru consum propriu, nu se consideră teren agricol, ci teren destinat construcțiilor, conform art.46 din Codul funciar și corespunzător, nu poate servi pentru înregistrarea GȚ.

Neprezentarea documentelor stabilite, inclusiv celor privind proprietatea asupra terenurilor agricole, sau prezentarea acestora contrar cerințelor, servește motiv (și obligație) pentru primărie de a refuza înregistrarea GȚ, în temeiul art.13 alin.4 din Legea nr.1353/2000.

Din perspectiva reglementării afacerilor, existența cerinței privind terenul agricol în proprietate în Legea nr.1353/2000 și lipsa acesteia în legislația care reglementează alte FOJ de antreprenoriat poate fi considerată un *dezechilibru de reglementare* sau o *situație de reguli inegale* la inițierea afacerilor în FOJ de GȚ. Astfel, destinația "teren pentru construcții" a lotului pe lângă casă în intravilan nu reprezintă o barieră pentru un antreprenor, care dorește să-și înregistreze afacerea agricolă în FOJ de SRL sau SA. Această inegalitate diminuează importanța conceptuală a cerinței "teren agricol", pe care este fundamentat (prin lege) refuzul înregistrării GȚ de către primărie.

Privită din perspectiva politicilor de antreprenoriat, îndeosebi al micilor antreprenori, cerința față de fondator de a deține teren agricol la înregistrarea GȚ (nu și la înregistrarea SRL sau SA) reprezintă o *constrângere la inițierea sau transparentizarea afacerilor*.

Astfel, lotul pe lângă casă din intravilan reprezintă o resursă naturală, ce poate fi utilizată de antreprenor în activitatea proprie, conform art.6 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Acest fapt devine îndeosebi de sensibil în privința unui start-up inițiat de tineri, femei, reprezentanți ai diasporei reveniți în patrie, sau chiar antreprenori care văd avantajele și doresc să iasă din economia informală și să facă afaceri în cadrul economiei formale. Un exemplu, în acest sens, ar servi comercianții de flori, care doresc să-și înregistreze/oficializeze afacerile în formă de GȚ, însă sunt refuzați de primărie deoarece nu dețin alte terenuri în proprietate decât cele pe lângă casă.

Inițierea unei afaceri mici în agricultură prin înregistrarea unei GȚ pe lotul de lângă casă ar oferi acesteia mai multe șanse de supraviețuire. Concomitent, acest fapt ar putea servi ca o trambulină, în caz de succes, spre extinderea ulterioară a afacerii pe terenuri agricole procurate și/sau arendate suplimentar.

În pofida destinației "pentru construcții" a lotului pe lângă casă din intravilan, în spațiul rural, gospodăriile de familie obișnuiesc să cultive produse agricole în grădina de lângă casă (legume, fructe, flori ș.a.) pentru necesități proprii. Deseori, surplusurile de produse agricole, crescute pe parcela de pământ de lângă casă (la care se mai pot adăuga și produsele cultivate pe loturile pe lângă casele rudelor/prietenilor/vecinilor plecați peste hotare sau decedați), sunt comercializate. Comercializarea surplusurilor nu are loc, pornind din neapărata dorință de a face antreprenoriat și de a-și asuma riscuri, ci de a fructifica rodul muncii familiei, de a crește veniturile acesteia, precum și de a evita risipirea produselor agricole, îndeosebi în anii favorabili.

În același context, implementarea unor tehnologii agricole moderne (ex. sere cu irigare prin picurare, pe suport hidroponic) permit, pe suprafețe mici, cu munca membrilor familiei, cultivarea produselor agricole în cantități (uneori neașteptate), care pot acoperi și depăși chiar și cel mai voluminos consum casnic. Astfel, se impune de la sine comercializarea pe piață a surplusurilor. Acest fapt ar putea oferi un caracter mai puțin relevant argumentelor de genul "pe lotul mic pe lângă casă poate fi sau trebuie practică doar economia de subzistență".

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauza apariției problemei constă în faptul, că noțiunea conceptuală a GTJ ca formă organizatorico-juridică de antreprenoriat stabilită în art.2 alin.(1) din Legea nr.1353/2000, cuprinde un asemenea element impropriu, precum este proprietatea privată a fondatorului/membrilor GTJ asupra *terenului agricol*.

Cuvântul "agricol" este parte din redacția inițială a Legii nr.1353/2000, respectiv, de la intrarea în vigoare a acesteia (08.02.2001). Până la moment, norma vizată nu a fost modificată niciodată.

Este necesar de menționat, că Legea nr.841/1992 cu privire la gospodăria țărănească, care a fost abrogată la intrarea în vigoare a Legii nr.1353/2000, nu făcea referință la terenuri "agricole", oferind oportunitatea inițierii afacerilor prin folosirea oricăror terenuri din proprietate sau arendate.

Dat fiind faptul, că Legea nr.1353/2000 a fost adoptată cca 20 ani în urmă, timp în care persoanele responsabile sau care au deținut informații nu sunt disponibile, este actualmente dificil de a afla și înțelege, de la autorii acesteia, raționamentele din spatele introducerii restricției vizate.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Problema și cauza acesteia, formulate și descrise în punctele precedente, au fost identificate și definite ca-atare de Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI) urmare unui demers al SFS din 22.02.2019. Prin acel demers a fost solicitată opinia MEI, dacă comercianții de flori (în piață) pot sau nu înregistra GTJ pe loturile pe lângă casă pentru a putea crește și vinde flori. Cauza adresării demersului au servit explicațiile/argumentele comercianților oferite în cadrul controalelor fiscale, precum că doresc să înregistreze GTJ pe lotul pe lângă casă, unde ar putea crește flori, însă primăriile refuză înregistrarea acestora, în temeiul unor norme din Legea nr.1353/2000 (motivele au fost descrise mai sus).

Menținerea constrângerii menționate în noțiunea GTJ nu va împiedica reducerea drastică a numărului GTJ, or acesta este în continuă scădere, cel puțin în orizontul ultimilor 3 ani (de la 174,050 în 2017 la 133,589 în 2019, conform rapoartelor anuale ale SFS pentru anii 2017-2019).

De asemenea, va continua ratarea oportunităților de a aduce afacerile ilegale, îndeosebi a afacerilor mici/familiale din agricultură și a afacerilor în comerțul cu produse agricole, în economia formală. Criza economică generată de COVID-19 va lovi puternic în întreprinderile micro, mici și medii (İMMM) din întreaga lume. Comerțul va avea, la fel, de suferit. O estimare recentă a UNCTAD relevă despre o scădere globală a comerțului cu cca 27% în trimestrul I/2020 comparativ cu trimestrul 4/2019. În această conjunctură, İMMM din Moldova ar putea fi tentate să economisească pe impozite și taxe pentru a nu intra în insolabilitate, iar antreprenori nu se vor grăbi să înregistreze afacerile în FOJ "costisitoare" din punct de vedere antreprenorial și fiscal (SRL, SA), preferând să activeze în FOJ "ieftine" (cum ar fi GTJ) sau chiar să intre în zona economiei informale, dacă și când situația le-ar permite.

Este necesar de menționat faptul, că persistența constrângerii vizate la înregistrarea GTJ contravine eforturilor continue ale Guvernului în facilitarea climatului de afaceri și diminuarea costurilor afacerilor. Or, aceste eforturi sunt depuse inclusiv cu suportul partenerilor de dezvoltare, iar rezultatele sunt incluse, în mod constant, în clasamentele internaționale.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

- 1) Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier). Importanța acesteia a fost descrisă în punctele anterioare. Articolul 2 alin.(1) necesită revizuire în scopul soluționării problemei identificate;
- 2) Codul funciar nr.828/1991 - nu necesită intervenție;
- 3) Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845/1992 - nu necesită intervenție;
- 4) Legea nr.220/2007 privind înregistrarea persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali - nu necesită intervenție;

5) Codul fiscal nr.1163/1997 - nu necesită intervenție.
2. Stabilirea obiectivelor
<i>a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)</i>
<p><u>Obiectiv general</u>: instaurarea unui cadru regulator facilitator, egal, echilibrat, competitiv și adecvat, față de toți antreprenorii, pe toate piețele interne, indiferent de forma organizatorico-juridică, forma de proprietate, tipul de activitate a acestora.</p> <p><u>Obiectiv specific</u>: atenuarea distorsiunii accesului pe piața agricolă prin echilibrarea cerințelor la înregistrare afacerilor agricole în FOJ de GȚ, comparativ cu alte forme de antreprenariat.</p>
3. Identificarea opțiunilor
<i>a) Expuneți succint opțiunea “a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție</i>
Opțiunea de bază - ”a nu face nimic” - este expusă în pct.1 lit. a)-d).
<i>b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate</i>
<p>Proiectul conține o singură prevedere: se propune modificarea art.2 alin.(1) din Legea nr.1353/2000, prin substituirea textului ”terenurilor agricole (denumite în continuare terenuri)” cu textul ”terenurilor agricole și/sau loturilor de pe lângă casă (toate denumite în continuare terenuri)”.</p> <p>Introducerea ”loturilor de pe lângă casă” în noțiunea GȚ este o modificare minoră, dar care va elimina constrângerea la înregistrarea GȚ, descrisă în pct.1, precum și va egala condițiile înregistrării unei afaceri agricole în forma de GȚ vs alte forme de antreprenariat.</p>
<i>c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare</i>
Opțiune alternativă: eliminarea referinței la teren agricol din noțiunea GȚ, fără a include referințe la vreo categorie de teren.
4. Analiza impacturilor opțiunilor
<i>a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate</i>
<p>Principalele efecte sunt descrise în continuare.</p> <p>(1) Negativ (N): investiția inițială în afacerea nouă trebuie să includă costul procurării unui teren agricol în extravilan, cheltuieli aferente procedurilor de înregistrare a terenului (cheltuieli notariale, cheltuieli cadastrale) și cheltuieli de logistică (identificarea/vizitarea terenului, cheltuieli de transport (combustibil + uzura) ș.a.;</p> <p>(2) (N) Costul investiției va crește, în situația în care:</p> <p>a) procurarea terenului va fi efectuată din împrumut - cu suma dobânzilor aferente;</p> <p>b) tranzacția de procurare va fi organizată în regim urgent - cu suma taxelor pentru urgență;</p> <p>(3) Pozitiv (P): Veniturile ASP din eliberarea extraselor cadastrale și alte servicii cadastrale aferente nu vor scădea datorită aprobării proiectului.</p>
<i>b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la</i>

prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

A. Impacturi economice:

- (1) costurile desfășurării afacerilor: +2;
- (2) povara administrativă: +1;
- (3) fluxurile comerciale și investiționale: +1;
- (4) competitivitatea afacerilor: +1;
- (5) activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii: +3.

Activitatea întreprinderilor micro și mici va fi impulsionată semnificativ, prin faptul economisirii resurselor pentru terenul agricol și investirea acestora în dezvoltare (tehnologii, inovații, capital circulant);

- (6) concurența pe piață: +1;
- (7) veniturile și cheltuielile publice: +1;
- (8) bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor: +1;
- (9) situația social-economică în anumite regiuni: +1;
- (10) alte aspecte economice: 0.

B. Impacturi sociale:

- (1) gradul de ocupare a forței de muncă: +1;
- (2) sănătatea și securitatea muncii: +1;
- (3) nivelul veniturilor populației: +1;

C. Impacturi de mediu: nu se întrevăd.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Impacturile aferente opțiunii alternative coincid cu cele ale opțiunii recomandate.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscuri majore nu au fost stabilite. În pofida acestui fapt, pot fi menționate următoarele:

- (i) Opțiunea alternativă 1 – eliminarea referinței la *terenul agricol* din noțiunea GȚ - a acumulat punctaj echivalent cu opțiunea recomandată. Totuși, riscurile aferente acestei opțiuni sunt aparent mai mari, dat fiind faptul că la etapa actuală de elaborare a proiectului legii nu pot fi identificate și analizate toate consecințele negative, care ar putea apărea din eliminarea definitivă a terenurilor din conceptul GȚ ca formă de antreprenariat;
- (ii) Valoarea veniturilor ASP din taxele cadastrale ar putea scăde datorită potențialului de diminuare a cererii la extrasele din Registrul cadastral (aceste documente sunt solicitate de fondatorii GȚ pentru a fi prezentate la primărie ca dovadă a proprietății private asupra terenurilor agricole), precum și la alte servicii cadastrale solicitate în aceleași scopuri.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Costuri de conformare nu se întrevăd. Concurența nu va fi distorsionată, ci dimpotrivă, va fi efectuat un pas înainte spre concurență loială prin faptul egalării condițiilor de înregistrare a unei afaceri în agricultură în FOJ de GȚ, comparativ cu alte forme de antreprenoriat.

Opțiunea recomandată ar putea impulsiona creșterea numărului de afaceri mici, de familie, înregistrate în formă de GȚ, inclusiv din contul acelor antreprenori-persoane fizice, care activau în comerțul cu amănuntul la o marjă comercială insuficientă pentru a acumula resurse financiare destinate procurării unui teren agricol, ori pentru ca afacerea să rămână solvabilă în forma de SRL sau SA.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Opțiunea recomandată atacă, în esență, problemă enunțată: eliminarea cerinței de deținere a terenului agricol echivalează cerințele legale față de fondator la înregistrarea afacerii agricole în FOJ de GȚ comparativ cu alte FOJ de antreprenoriat (SRL, SA).

Coroborată cu regimul facilitat antreprenorial și fiscal, modificarea propusă ar putea impulsiona creșterea numărului de GȚ nou-înregistrate și dezvoltarea mai accentuată a acestora. Finanțarea dezvoltării ar putea fi efectuată din resursele financiare destinate procurării unui teren agricol în extravilan (de către fondatorul ce deține un astfel de teren) pentru a putea înregistra o GȚ, precum și din economiile la cheltuielile de tranzacție și cele logistice aferente procurării terenului agricol.

Veniturile ASP din eliberarea extraselor cadastrale și alte servicii cadastrale aferente ar putea scădea - numeric - datorită diminuării cererii acestora. Diminuarea acestora, însă, nu va avea un impact semnificativ asupra finanțării activităților obișnuite ale ASP.

Modificarea propusă se pliază perfect cu eforturile Guvernului (susținute de partenerii de dezvoltare) privind ameliorarea climatului de afaceri, eliminarea/diminuarea constrângerilor în afaceri, facilitarea creării și dezvoltării întreprinderilor.

Deși egale ca punctaj pentru impacturi, opțiunea recomandată prevalează opțiunea alternativă 1 pe motivul indicat în pct.4.lit.c).par.(i) mai sus.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

A. Implementarea:

- 1) MADRM și Ministerul Finanțelor vor propune modificări la legislație, după caz;
- 2) Cancelaria de Stat și MADRM, vor informa APL și Direcțiile privind modificarea cerinței referitoare la teren în cadrul înregistrării GȚ;
- 3) MEI și MADRM vor informa mediul de afaceri, cel puțin prin intermediul paginilor sale web, Consiliului IMM și asociațiilor de fermieri/producători agricoli, privind modificarea cerinței referitoare la teren în cadrul înregistrării GȚ;

B. Monitorizarea:

- 1) Ministerul Finanțelor și SFS, prin instrumentele din competență, vor monitoriza procesele de înregistrare a GȚ și vor comunica cu MEI, în caz de necesitate a intervențiilor la legislația aferentă GȚ;
- 2) MEI va monitoriza, prin instrumentele din competență, implementarea politicilor antreprenoriale și va informa alte autorități și partenerii de dezvoltare privind modificarea legislației în domeniul reglementării afacerilor, continuarea eforturilor de facilitare a inițierii afacerilor și diminuării costurilor acestora.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- 1) Cerințele la înregistrarea afacerilor agricole în FOJ de GȚ, comparativ cu alte forme de antreprenoriat – echilibrate, prin aprobarea de către Parlament a proiectului de lege privind modificarea art.2 din Legea nr.1353/2000.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile vor putea fi resimțite din ziua intrării în vigoare a modificărilor la lege.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

- (1) Autorități și instituții publice:
 - (a) Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI);
 - (b) Ministerul Finanțelor (MF);
 - (c) Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM);
 - (d) Serviciul Fiscal de Stat (SFS);
 - (e) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA);
 - (f) Agenția Relații Funciare și Cadastru;
 - (g) Agenția Servicii Publice;
 - (h) ANSA;
 - (i) ANSP;
 - (j) Agenția de mediu;
 - (k) BNS;
 - (l) INCE;
 - (m) Autoritățile publice locale, CALM;
 - (n) Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru (ConsEcon);
 - (o) Consiliul Concurenței;
- (2) Gospodăriile țărănești, producătorii agricoli și asociațiile acestora:
 - (a) Federația Națională a Fermierilor din Moldova;
 - (b) Federația Națională a Agricultorilor din Moldova "Agroinform";
 - (c) Uniunea Asociațiilor Producătorilor Agricoli "UniAgroProtect";
- (3) Agenția Națională de Dezvoltare Rurală "ACSA" (ONG);
- (4) Asociația Micului Business din Moldova;
- (5) Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii;
- (6) Populația, în calitate de potențial antreprenor în agricultură;
- (7) Mediul științific și corpul de experți.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Unele părți interesate au fost consultate în anul 2019 prin ședințe de lucru pe platforma ConsEcon. La ședințe au participat reprezentanții MF, MADRM, SFS, AIPA, ConsEcon;

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

În cadrul comunicării și consultării părților vizate prin metodele indicate în punctul nr.6.b), s-au conturat următoarele poziții:

- (1) MF și SFS: susțin inițiativa propusă de MEI. Ar putea soluționa problema comercianților de flori, care activează ilegal și semi-legal, inclusiv cu flori importate ilegal;
- (2) MADRM: susțin inițiativa propusă de MEI, cu următoarele rezerve
 - (i) pot exista unele riscuri privind sănătatea populației și aspectul exterior al localităților în cazul deschiderii afacerilor cu creșterea animalelor pe lotul pe lângă casă;
 - (ii) poate apărea necesitatea modificării unor prevederi ale legislației privind subvenționarea în agricultură datorită eliminării criteriului "teren agricol";
- (3) Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru: susține inițiativa propusă de MEI.

nr. 06/2-3722
din 23.06.2020

Cancelaria de Stat

În conformitate cu prevederile pct. 179 al Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, se transmite Cancelariei de Stat cererea privind înregistrarea în lista proiectelor, care urmează a fi examinate în cadrul ședinței secretarilor generali de stat, proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 cu privire la gospodăriile țărănești (de fermier).

Cerere
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectului hotărârii Guvernului care urmează a fi anunțat în cadrul ședinței
secretarilor generali de stat

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr.1353/2000 cu privire la gospodăriile țărănești (de fermier).
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Economiei și Infrastructurii
3.	Justificarea depunerii cererii (indicația corespunzătoare sau remarcă precum că proiectul este elaborat din inițiativa autorului)	Proiectul de lege este elaborat în scopul eliminării dezechilibrului de reglementare a inițierii afacerii agricole în formă de gospodărie țărănească comparativ cu alte forme organizatorico-juridice de antreprenariat.

Acest document conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul Registrului de evidență a corespondenței din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.0000537-005, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Ministerul Finanțelor 2. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului 3. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale 4. Biroul Național de Statistică 5. Consiliul Concurenței 6. Ministerul Justiției 7. Centrul Național Anticorupție 8. Instituția publică „Agenția Servicii Publice” 9. Agenția Relații Funciare și Cadastru 10. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor 11. Congresul Autorităților Locale din Moldova 12. Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru 13. Federația Națională a Fermierilor din Moldova 14. Federația Națională a Agricultorilor din Moldova „Agroinform” 15. Uniunea Asociațiilor Producătorilor Agricoli „UniAgroProtect”
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Valentina Chiper, Șef al Secției reglementarea mediului de afaceri și IMM, tel. 022-250-616, e-mail: valentina.chiper@mei.gov.md
7.	Anexe (<i>proiectul actului care se solicită a fi înregistrat, nota informativă cu documentele de însoțire</i>)	1. Proiectul hotărârii Guvernului - 1 filă; 2. Proiectul de lege - 1 filă; 3. Nota informativă - 3 file; 4. Analiza impactului - 7 file.
8.	Data și ora depunerii cererii	

Secretar de Stat

(semnat electronic)

Lilia PALII

Ex. V. Chiper,
tel.022-250-616